Dráva folyó hajózási és energetikai hasznosítása

Dráva

A Dráva a Duna negyedik legnagyobb és negyedik leghosszabb mellékfolyója. A Déli Alpokban ered Olaszország területén, majd Ausztrián, Szlovénián, Horvátországon, Magyarországon és ismét Horvátországon keresztül éri el dunai torkolatát Eszék alatt Aljmás település közelében. A Dráva főbb mellékvízfolyásai a Mura, a Gurk, az Isel és a Möll. Teljes vízgyűjtő területének nagysága 43238 km^2, melyből Magyarország 8431,4 km^2-el részesül. Teljes hossza 733 km, vízgyűjtő területén mért éves átlagos csapadék mennyisége 990 mm.
A Dráva vízgyűjtő területe megközelítőleg Ny – K-i irányban elnyúlt, északi vízválasztó vonala a Magas-Tauernen, az Alacsony-Tauernen, a Hochschwabon és a Schneealpén húzódik. Ezt követően az Alpok előterében a Zalai-dombság K-i pereméig halad, majd a Rinyák vízgyűjtő területe után csatlakozik a Zselic dombsághoz, a Mecsek vonulatához, majd a Dél-baranyai-dombságot követően ér véget a torkolatnál. A déli vízválasztó a Magas-Tauernből indulva a Karni-Alpokon és a Karavankákon át a Dráva és a Száva közötti paleozóos hegységeken fut, majd síksági vonalon halad a Dráva torkolatáig.
A vízgyűjtő domborzati viszonyai igen változatosak. A Dráva forrása magashegységben fakad, torkolata viszont feltöltődő alföldön található. Ennek megfelelően a csapadék éves átlaga kelet felé haladva 1530 mm-ről 660 mm-re csökken, éghajlatában (ahol a mediterrán befolyás mindvégig érvényesül) az atlanti elemeket fokozatosan a szárazföldi hatások váltják föl. A vízjárást az alpesi vízgyűjtő lefolyásai irányítják. Jellemzőek a nyár eleji és az őszi nagyvizek, a tél végi kisvizek. A magyar szakaszon a Dráva alap vízhozama 100–200 m^3/s, a sokéves középhozam több mint 500 m^3/s. A partélek szintje alatt 800–900 m^3/s-os vízhozammal folyik le a középvíz, a nyilvántartott legnagyobb árvízi hozam Barcs térségében 3000 m^3/s, a nagyvíz és kisvíz eddig megfigyelt különbsége a drávaszabolcsi vízmércén 6,49 m. A vízfelszín esése Őrtilos és Drávaszabolcs között mintegy 40 cm/km-ről 12-15 cm/km-re csökken. Ennek megfelelően a görgetett hordalék és a mederanyag szemcseátmérője fokozatosan csökken, míg Őrtilos térségében durva kavics, addig Barcsnál már inkább durva homok, Drávaszabolcs térségében pedig homok frakció található.

Morfológia

A Dráva magyarországi szakasza teljes hosszában alluviális jellegű vastag kavics és homokréteggel, amelyet nagy permeábilitás jellemez vertikális irányban. Ezen túlmenően a part menti területekkel erős korreláció mutatható ki a folyó vízállása és a talajvíz viszonylatában.
A fentieket követve elmondható, hogy:

1. A Barcs alatti szakaszon a meder vízszintes értelemben a szabályozás következtében „beállt”, kialakult a viszonylagos egyensúlyi állapot. Mederanyagára a homok jellemző.
2. A Barcs feletti szakaszon a meder változtatja medrét, rombol és zátonyokat épít. Mederanyagára a kavics jellemző.

Mindkét szakaszon medersüllyedés mutatható ki elsősorban a folyószabályozásnak, a felső szakaszon épült erőműveknek és a korábbi mederanyag kotrásoknak köszönhetően. A medersüllyedés mértéke napjainkban is átlagosan mintegy 3 cm/év, Barcs alatt ez kisebb, Barcs felett nagyobb mértékű. Felülről lefelé csökkenő mértékben ugyan, de érezhető a legalsó, a 254+000 fkm-ben épült dubravai horvát vízierőmű csúcsrajáratásos üzemmódjának hatása, mely a mederre káros hatást gyakorol.

Ezen túlmenően a folyó hossziránya mentén, Vízvár térségében kimutatható egy törés, mely fölött a felszínesés mintegy 30-40 cm/km, alatta 12-25 cm/km-re csökken.

Hajóút

A Dráva folyón történő hajózást jelenleg kettős szabályrendszer szabályozza. Ennek megfelelően egyrészt a magyar jogszabályok, másrészt a magyar és a horvát egyezmény és szabályzat az alábbiak szerint:
A hajózásra alkalmas, illetőleg hajózásra alkalmassá tehető természetes és mesterséges felszíni vizek víziúttá nyilvánításáról szóló 17/2002. (III. 7) KöVíM rendeletben foglaltak szerint a Dráva magyarországi szakaszának hajóútja a 70 és a 198 fkm között (déli országhatár – Vízvár) került kijelölésre. A víziút osztálya II., ahol 57 m hosszú és 7,5 m széles géphajó közlekedhet. Ezen túlmenően a Dráva folyón történő hajózásról a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Kormánya 1975. június 11-én ***Egyezményt*** írt alá, melyben a partmenti államok Dráva folyón történő hajózását szabályozzák. Az Egyezmény értelmében a Dráva folyó hajózható szakasza a torkolattól a 198,6 fkm-ig tart.
A két Fél Kormánya 1976. október 8-án elfogadta a Dráva folyó hajóút-kitűzésének módjáról készült ***Szabályzatot***. A Szabályzat értelmében a Dráva folyó 21-198,6 fkm közötti szakaszán a nappali hajózáshoz szükséges kitűzést a szerződő Felek a hajóút-kitűző szervei útján végzik. A magyar Fél részére 110-198,6 fkm közötti szakaszok kitűzését rendeli a Szabályzat, míg az akkori jugoszláv Fél részére a 68-110 fkm közötti

szakasz került megállapításra. A két Fél ezen szakaszainak kitűzési költségeit 50-50 %-ban kötelesek viselni. A két Fél részéről a kitűzés kitűzési terv alapján valósul meg, melyet a Felek minden év március 31-ig kötelesek egyeztetni és elfogadni. Az elvégzett kitűzési munkáról Felek jelentést kötelesek készíteni, és azt elfogadtatni a követő év március 31-ig.

A magyar és a horvát Fél 1981. április 8-án ***Jegyzőkönyvben*** rögzítették a hajóút-kitűzés módjáról aláírt Szabályzat módosítását. **E szerint a magyar Fél a 125+6000-198+600 fkm közötti szakaszon, míg a horvát Fél a 70+200-125+600 fkm szakaszon köteles végezni a hajóút kitűzési munkákat**.

A fenti előírásokkal összhangban történő hajóút-kitűzési munkákat a magyarországi, 125+600-198+600 fkm közötti szakaszon a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság végzi az éves, a magyar és a horvát Fél között, valamint az illetékes magyar szervekkel egyeztetett kitűzési és fenntartási tervben foglaltaknak megfelelően. A hajózási egység központja Barcson található, a kitűzési munkákat az 1976-ban épített Dráva kitűző hajóval végezzük. Ez mellett rendelkezésre áll még motorcsónak, illetve a fenntartási munkákhoz szükséges kisgépek és kézi szerszámok. A géppark, a barcsi medencés kikötő és a javítást elősegítő sólyatér és ezek gépészeti berendezéseinek megújítása elengedhetetlen.

A kitűzési és fenntartási munkák végzését az általunk kitűzött szakaszon heti rendszerességgel végezzük. A 125+600 fkm alatt két havi rendszerességgel szintén bejárjuk a folyószakaszt a kitűzési munkák és a mederváltozások megtekintése céljából. Ezen túlmenően a magyar és a horvát kitűzésért felelő szervek az éves hajóút-kitűzési tárgyaláson túl egy alkalommal közösen megtekintik a kitűzési munkákat egy egyeztetett Dráva szakaszon.

A hajóút adottságáról elmondható, hogy a hajózási kisvízszint (továbbiakban HKV) megállapítása már több mint 30 évvel ezelőtt történt, felülvizsgálata az időközben bekövetkezett medermorfológiai változások miatt időszerű lenne. HKV-en az előírt 16 dm-es érték – egy-egy gázló található Jamina és Drávatamási-Etelka puszta térségében – gyakorlatilag a teljes hajóúton rendelkezésre áll, azonban ez a medersüllyedés eredményének tudható be annak figyelembe vételével, hogy a tartósságok elmaradnak a jogszabályban előírt 240 naptól. Az elmúlt 15 évre vonatkozó tartósság értékeket százalékosan kifejezve az alábbi grafikon mutatja:

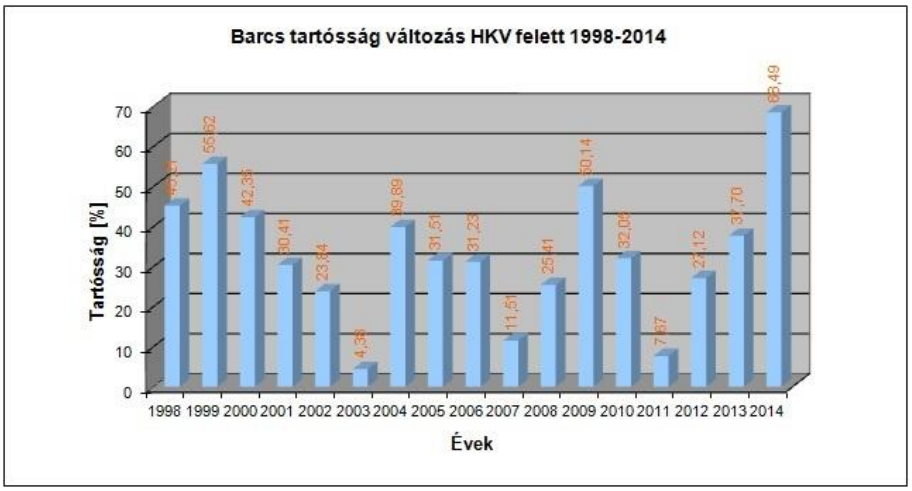

Dráva Barcs tartósság értékek

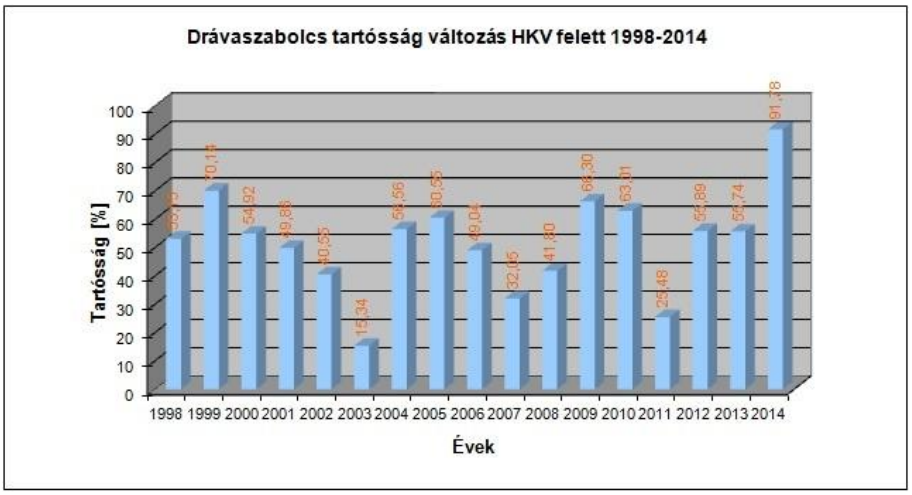

Dráva Drávaszabolcs tartósság értékek

A Drávának elsősorban a felső, azaz a 152 fkm (Barcs térsége) feletti szakaszán jellemzőek a bedőlt fák, famaradványok és tuskók a mederben, melyek zavarják a víziközlekedést. Az elmúlt években egy alkalommal pályázat keretén belül sikerült eltávolítani ezen famaradványok jelentős részét. Az elmúlt évben benyújtott újabb IPA pályázat keretében ismét lehetőség van a famatadványok eltávolítására a 2015. évben. Az egyéb fenntartási munkákat (kitűzési jelek festése, kihelyezése, parti jelek festése, környezetének kaszálása, stb.) a közfoglalkoztatás keretén belül végezzük a DDVÍZIG szakembereinek irányítása mellett.

Hajózási kisvízszintek
A jelenleg érvényben lévő hajózási kisvízszintek már több mint 30 évesek, ezek felülvizsgálata elengedhetetlen. Ennek megfelelően jelenleg Barcsnál +40 cm, Drávaszabolcsnál +110 cm a meghatározott érték. Az ehhez a HKV értékhez tartózó tartósságokat a fenti két grafikon szemlélteti.

A jelenlegi HKV szintjén a drávai hajóút megfelelőnek mondható geometriai értelemben. Azonban a jogszabályban előírt évi 240 tartósság (~66 %) szinte csak egy-egy évben a drávaszabolcsi szelvényben teljesül, mint ahogy az a fenti grafikonon is látható.

Kritikus szakaszok
A Dráva hajóútjának részletes vizsgálata nélkül, valamint a csekély hajóforgalom miatti visszajelzések hiányában a kritikus szakaszok kimutatása bizonytalan. A 16 dm-es szükséges vízmélység HKV szinten gyakorlatilag rendelkezésre áll, azonban Jamina és Drávatamási-Etelka puszta térségében egy-egy gázló található, itt a hajóút beszűkül. Vízszintes értelemben Barcs alatt a hajóút HKV szinten megfelelő, Barcs felett azonban a 166 fkm és a 193 fkm térségében kettős meder alakult ki. Ezen túlmenően a 129 – 198,6 fkm között szórványosan, több helyen mederbe ágyazódott famaradványok és tuskók nehezítik a közlekedést.

Vízi utak kihasználtsága
A Dráva jogszabály szerinti 70-198 fkm közötti szakaszának osztálya II. Kihasználtságát tekintve jelenleg igen csekély, elsősorban Barcs és Drávaszabolcs térségében működik sétahajózás, ezen túlmenően a kajak-kenu turizmus jellemző, valamit a helyi horgászok használják előszeretettel közlekedésre a folyót. A kihasználtság növelése érdekében elengedhetetlen a víziút vizsgálata és fejlesztése, jelenleg a hajózási kisvízszinthez tartózó tartósságok általában 10-50 % között mozognak, (lsd. fenti ábrákat), mely messze nem felel meg a jogszabályban előírtaknak. A Dráva térség fellendítésének egyik alappillére a turizmus fejlesztése lehet.

Összességében elmondható, hogy a Drávai víziközlekedés szabályozásáról a magyar jogszabályok mellett a magyar-horvát egyezmény és szabályzat rendelkezik. Ez utóbbiak felülvizsgálata, megújítása elengedhetetlen. A hajóút működtetése, fenntartása forráshiány miatt nehézkes, azonban az alacsony kihasználás miatt ez eddig a hiányosság nem került előtérbe. A közfoglalkoztatás némiképp enyhített/enyhít ezen a nehézségen.
Alapvetően a vízi útról a mélységi viszonyok tekintetében rendelkezünk információval, a HKV-en rendelkezésre áll az előírt 16 dm-es vízmélység. Azonban az elmúlt évtizedekben történt mederváltozások miatt a hajóút felülvizsgálatra szorul mind a tartósság, mind pedig a geometriai paraméterek tekintetében.
A hajóút kihasználtsága alacsony, a Barcs és Drávaszabolcs térségi sétahajózáson túl elsősorban a kajak-kenu turisták és a helyi horgászok használják közlekedésre a folyót.
A kitűzésért felelős Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kitűzési eszközei elavultak, a kitűző hajó cseréje, a medencés kikötő és sólyatér megújítása elengedhetetlen.
A Dráva használatára, ezen belül is a vízi közlekedésre igény mutatkozik elsősorban a turizmus részéről. Ehhez azonban elengedhetetlen a víziút fejlesztése, a jelenlegi és várható igények felmérése, a szükséges beavatkozások elvégzése.

Energetikai célú hasznosítás
A Dráva folyó teljes szakasza topológiai és geográfiai szempontból három egységre osztható fel:
- Felső Dráva: Villachtól Mariborig
- Közép Dráva: Maribortól a Mura torkolatig
- Alsó Dráva: a Mura torkolattól a Dráva dunai torkolatáig

A felső szakaszokon megépített vízerőművek, valamint a folyószabályozási munkák jelentősen csökkentették az árvízveszélyt. Az árvízi biztonságot növeli az érintett felek közti folyamatos egyeztetés, mely legfőképpen a nagyvizek befogadására alkalmas tározóterek előürítésén keresztül érzékelhető.

A Dráva folyón folyásirány szerint az alábbi vízierőművek épültek ki:

Vízierőművek Ausztria területén

Név	Szelvény [fkm]	Tározótér [*10^6 m^3]	Kiépítési vízhozam [m^3/s]	Kiépítési teljesítmény [MW]
Felső Dráva				
Strassen Amlach	715,7	0,23	20	60
Paternoin	601,2	3,6	320	23
Kellerberg	590,9	3,5	320	24
Villach	580,8	n.a.	320	24
Közép Dráva				
Rosegg-St. Jakob	554,4	19,30	395	80
Feistritz-Ludmannsdorf	539,4	50	415	80
Ferlach-Maria Rain	530,4	33,4	410	75
Annabrücke	515,4	26	418	90
Alsó Dráva				
Edling	491,0	80	410	75
Schwabeck	474,6	25	360	60
Lavamünd	468,5	n.a.	385	28

Vízierőművek Szlovénia területén

Név	Szelvény [fkm]	Tározótér [*10^6 m^3]	Kiépítési vízhozam [m^3/s]	Teljesítmény [MW]
Dravograd	451,4	5,6	420	26,2
Vuzenica	439,5	7,1	550	55,6
Vuhred	426,3	10,3	550	72,3
Ožbalt	413,7	10,5	550	73,2
Fala	405,1	4,2	550	58,0
Mariborski otok	389,6	13,1	550	60,0
Zlatoličje	383,6	4,5	530	126,0
Formin	353,0	17,1	500	116,0

Vízierőművek Horvátország területén

Név	Szelvény [fkm]	Tározótér [*10^6 m^3]	Kiépítési vízhozam [m^3/s]	Kiépítési teljesítmény [MW]
Varazdin	302,0	10,0	450	86,0
Cakovec	278,0	50,0	450	80,4
Dubrava	254,0	93,5	500	80,6

A Dráván megépített horvátországi vízerőművek rendeltetése többcélú. Az energiatermelés mellett szerepük van az árvíz elleni védekezésben és a vízfolyás szabályozásában. Ellentétben Ausztriával és Szlovéniával, itt csak kisebb mértékben hasznosították a vízerő potenciált.

A Dráva Őrtilos – dunai torkolat közötti szakaszán vízerőmű nem épült ki, noha a 70-es években az akkori elképzeléseknek megfelelően ezen a szakaszon további négy erőmű építése volt betervezve. Magyarország a 70+200 – 198+600 fkm és 228+600 – 236+000 fkm közötti szakaszokon lett volna érintve.

A Dráva vízerő elméleti teljesítő képessége a déli országhatár – Őrtilos közötti szakaszon mintegy 1700 GWh. A műszakilag hasznosítható vízerőkészlet ennél kevesebb, az előbbi érték mintegy 70 %-a.

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság **7623 Pécs, köztársaság tér 7.**

Öntözési célú hasznosítás

A DRÁVA MAGYAR-HORVÁT KÖZÖS VÍZGYŰJTŐ VÍZKÉSZLET-GAZDÁLKODÁSÁNAK BEMUTATÁSA AZ ÖNTÖZÉS FEJLESZTÉS SZEMPONTJÁBÓL.

A Dráva régió fejlesztéseit megalapozó három pillér, a természetvédelem, az alternatív turizmus és a helyi gazdaságfejlesztés mindegyike szoros kapcsolatban áll a vízzel. A Dráva mentén, illetve annak környezetében számos olyan védett élőhely található, melyek állapota nagymértékben függ a megfelelő vízellátástól, ugyanakkor ezen természeti értékek jelentősen növelhetik a terület turisztikai vonzerejét (tanösvények, kerékpárutak, vízi-turizmus stb.) is. A területi vízgazdálkodás átgondolása továbbá lehetőséget nyújthat olyan vízkészletek elérhetővé tételére, melyek alkalmasak pl. öntözés céljából a mezőgazdaság számára.
A vízkészletek és vízhasznosítási lehetőségek felülvizsgálata során azt is szükséges szem előtt tartani, hogy a Dráva Magyarország és Horvátország közötti határfolyó, így a Dráva, annak holt medrei, valamint a határral osztott vízgyűjtőjű természetes vízkészleteinek tervszerű felhasználása és kihasználása közös érdek. A tanulmány célja tehát a horvát és magyar területen született eddigi tanulmányok és gyakorlati alkalmazások megismerése és elemzése az EU VKI előírásainak és a már elkészült vízgyűjtő-gazdálkodási figyelembe vételével.
Az elkészített tanulmány kitér a magyarországi Ős-Dráva Program ismertetésére, mely az Ormánság legfontosabb komplex térségfejlesztési programja. Az Ős-Dráva Program a terület táji és vízrajzi adottságain és a felszíni vízrendszer fejlesztésén alapul, így több, benne szereplő elképzelés alkalmazható lehet tágabb környezetben a Dráva régióra nézve is.
A fentiek szerint a Dráva vizsgált szakasza a Keselyősfa-puszta (Mattytól délre) és Őrtilos települések közötti, vagyis a 70 és a 237 fkm közötti közös szakasz, mely nagy részén a Dráva határfolyó. Az e Dráva-szakaszhoz tartozó projektterület mintegy 6.977 km2 kiterjedésű, mely természetes határai északnyugaton a Dráva felsőbb szakasza, északon a Balaton és a Duna mellékfolyói közül a Kapos, keleten pedig a Karasica vízgyűjtői. A projektterületet délkeleten a Dráva alsóbb szakasza, délen pedig a Száva folyó és annak bal parti mellékvízfolyásainak vízgyűjtői határolják.
Közigazgatási szempontból a projektterület Magyarországon Somogy és Baranya megyei területeken fekszik, míg Horvátországban alapvetően Koprivničko-Križevačka és Virovitičko-Podravska, a keleti részen pedig kis mértékben Osječko-Baranjska megyéket érinti.

A közös Dráva szakasz és annak vízgyűjtője
A vízügyi igazgatást tekintve a projektterületet jelentő vízgyűjtő magyar oldalon a pécsi székhellyel rendelkező Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területére esik, míg horvát oldalon a Hrvatske Vode (Horvát Vizek) Varaždin (Varasd) székhelyű Mura és Felső-Drávai központja, valamint az Osijek-en (Eszéken) található Duna és Alsó-Drávai központja az illetékes vízügyi igazgatási szerv.
Domborzati viszonyok
A Drávát kísérő Drávamenti-síkság 96 és 110 mBf magasságú, tökéletes síkság. A felszín több, mint 50%-a (főként keleten) ártéri síkság, 35%-a alacsony, ármentes síkság, melyet futóhomokkal fedett, enyhén hullámos síksági részek tagolnak. Jellemző formák az elhagyott, meanderező folyómedrek.

Északnyugati részén, a Dráva mentén a Közép-Dráva-völgy található, ami 1-4 km szélességű, 60-70 km hosszú alluviális felszín, mely jórészt alacsony- és magasártéri szintekre, morotvákra, elhagyott medrekre tagolódik. Az alapvetően sík területen csak néhány méteres szintkülönbségek adódnak, de Berzence és Bélavár települések között ez 30 m magasságot is elér.
Ettől keletebbre a Rinya-menti homokterület helyezkedik el, mely északi részén a terepszint 150-170 mBf magasságú, ami a Dráva felé haladva kb. 130 mBf értékig csökken.
Tovább haladva kelet felé érjük el Fekete-víz síkját, ami 96-212 m tengerszint feletti magasságú, nagyrészt teraszos, déli részén futóhomokkal fedett hordalékkúp-síkság. Enyhén tagolt és enyhén hullámos síksági részek alkotják, helyenként Ny-K irányú futóhomok felhalmozódásokkal. A terület igen belvízveszélyes, ezért mezőgazdasági hasznosíthatósága is korlátozott.

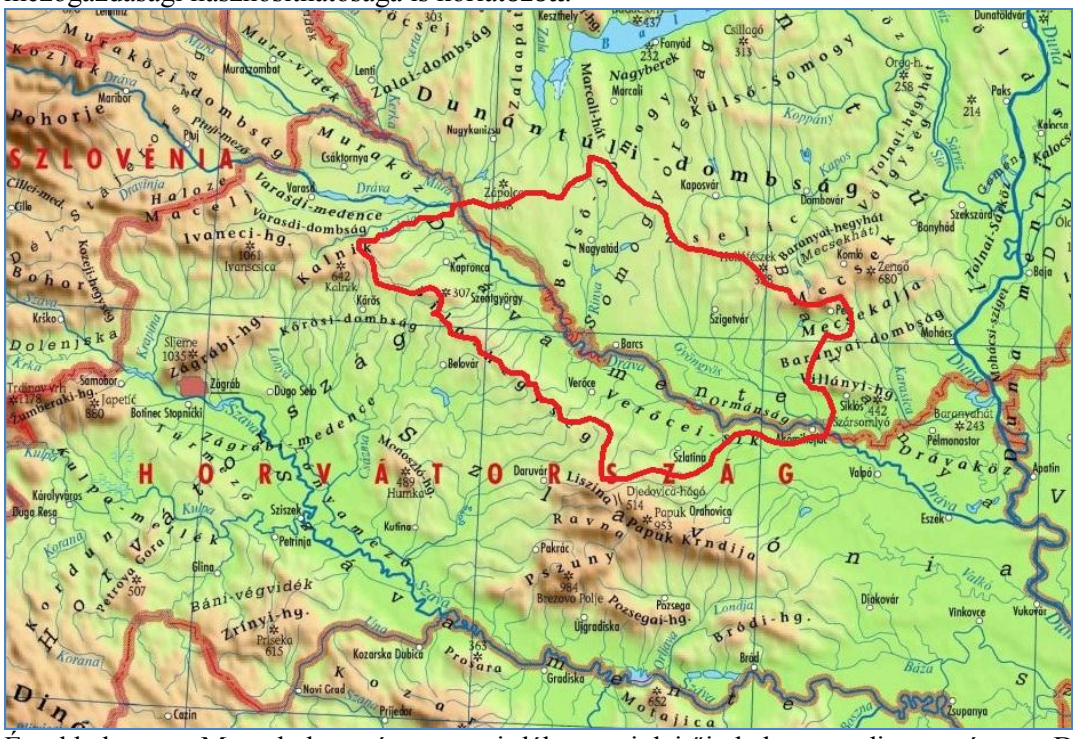
SZLOVÉNIA
HORVÁTORSZÁG
Dunántúli-dombság
Murakeresztúri-dombság
Murakeszi-síkság
Murakeszi-medence
Murakeszi-vízválasz
Zalai-dombság
Belső-Somogy
Belső-Somogy hordalékkúp-síkság
Belső-Somogy-Csurgói-medence
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság-Murakeszi-vízválasz
Belső-Somogy-Csurgói-medence-peremsík-Kaposvár-Csurgó-vonal-Csurgó-Marcali-vonal-Marcali-hát-Nagyberek-Csillagó-Fonyód-Keszthely-Nagykanizsa-Csáktornya-Zalaapáti-Zala-völgy-Zalaapáti-dombság-Csáktornya-Murakeszi-vízválasz-Murakeszi-medence-Murakeszi-síkság-Murakeszi-dombság

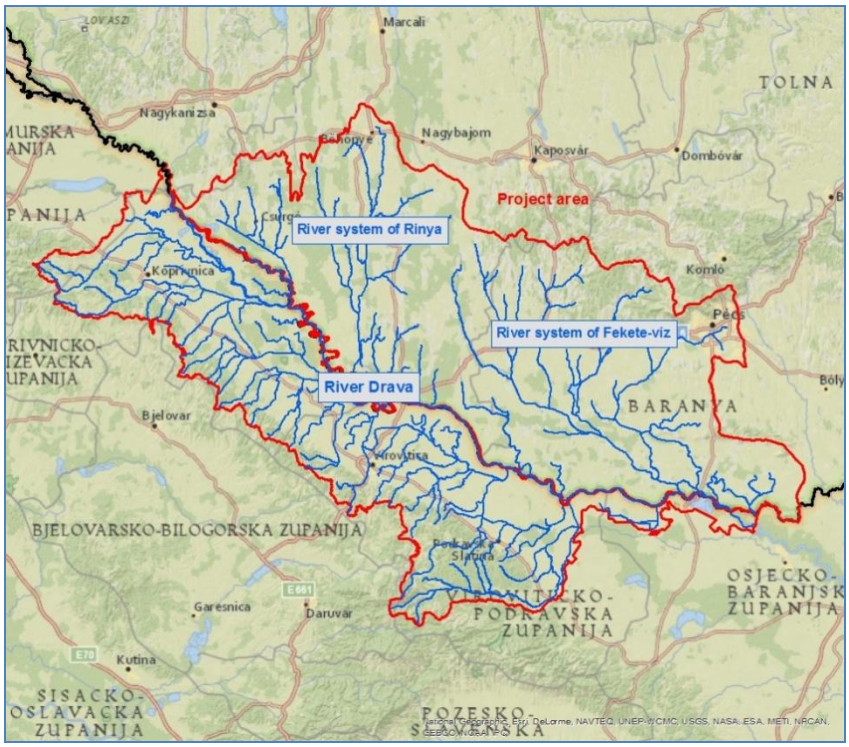

A Dráva 83 fkm-énél betorkolló Fekete-víz vízgyűjtő területe mintegy 1801 km2, mely a Dráva és a Mecsek hegység között, számos különböző jellegű terület találkozásánál helyezkedik el, így igen változatos topográfiával rendelkezik. A vízrendszer jellegzetessége, hogy a befogadó Fekete-víz végig síkságon fut, a nagyobb mellékágak azonban - néhány kivétellel - dombvidéki területekről érkeznek. A vizek fő folyási iránya észak-déli lejtéssel a Dráva völgye. A vízfolyások szélesen elterülő részvízgyűjtőkkel rendelkeznek, amik legyezőszerűen kapcsolódnak egymásba. A vízfolyások vízjárása eltérő. A dombvidéki területeken heves árhullámok alakulhatnak ki, amelyek a sík területeken ellapulnak. Az árvizes időszak a tavaszi és nyár eleji, míg a kisvizes időszak az augusztusi és az őszi hónapokra tehető. A szárazabb, nyári időszakban gyakran előfordul, hogy a dombvidékek kis patakjai kiszáradnak. A vízrendszer befogadójaként a Fekete-víz éves közép vízhozama 4,5 m3/s.

A 167 fkm-nél a Drávához csatlakozó Rinya-vízrendszer kiterjedése 921 km2, melyet számos, a főágról (Babócsai-Rinya) legyezőszerűen ágazó mellékvízfolyás alkot. A domborzati adottságok következtében dombvidéki és síkvidéki jellegű vízfolyások / vízfolyás szakaszok egyaránt megtalálhatók. A vízrendszer északi részén levő vízfolyások dombvidéki, a középső és déli részen elhelyezkedők síkvidéki jellegűek. Az országos átlagnál több csapadék miatt a vízjárás kiegyenlítettebb, mint a keleti területeken. A vízrendszer viszonylag bővizű, a Babócsai-Rinya (mint a vízrendszer befogadójának) éves középvízhozama 3,66 m3/s. A vízrendszer jellegzetessége, hogy a vízfolyások sűrűsége itt kiemelkedően magas (0,6 km/km2).

Horvát területeken a Gliboki, a Bistra Koprivnicka, a Rogstrug, a Lendava, az Odenica, az Aupanijski Kanal, a Slatinska Cadavica és a Vojlovica-Vocinka-Drava. Ez utóbbiak közös jellemzője, hogy a vizsgált teljes vízgyűjtő, mint projektterület nyugati-délnyugati vízválasztóját jelentő Bilo-hegységből érkező vizeket gyűjtik össze és vezetik a Dráva-síkon keresztül a Drávába, nagyjából délnyugat-északkelet lefolyással. Ebből adódóan felső szakaszaik, illetve mellékvízfolyásaik hegyvidéki-dombvidéki jellegűek, míg az alsóbb szakaszok, valamint vízfolyások (melyek többségben vannak) síkvidéki jelleget mutatnak.

Vízrajzi szempontból meg kell végül említeni a terület állóvizeit, melyek számát tekintve jelentős különbség mutatkozik a vízgyűjtő magyar és horvát oldala között. Míg az előbbinél körülbelül 180 db állóvíz, alapvetően mesterségesen kialakított halastó vagy halastórendszer található, melyek közül a legnagyobbak a Fekete-víz vízgyűjtőjén lévő Sumonyi halastórendszer (226 ha) és a Pellérdi halastavak (102 ha), illetve a Rinya vízrendszeren belüli Simongáti halastavak (180 ha), addig a horvát terület állóvizekben viszonylag szegény. Ez utóbbi esetében a legnagyobbak a Donji Miholjac-i tó (2056 ha) és a Razboji Üte (205 ha). Mindezek mellett mindkét területre jellemzőek még a Drávához kapcsolódó lefűződött holtágak, morotvák, melyek jelentős természetvédelmi értéket képviselnek.

Területhasználatok

A területen a különböző területhasználatok igen széles spektruma található meg. A legjelentősebbek közé a különböző mezőgazdasági területek és az erdőterületek tartoznak

A mezőgazdasági területek döntő többsége szántóföld, mely leginkább a vízgyűjtő magyar oldalának sík és lankás felszínein, illetve a Dráva-medence horvát oldalának keleti részein foglal magában nagyobb összefüggő

területeket. A mezőgazdasági területek másik nagy hányadát a heterogén művelésű területek teszik ki, melyek viszont alapvetően a horvát oldali, sík területekre jellemzők. A Bilo-hegység északi lábánál több helyen átmenetet képeznek azon mezőgazdasági területek, melyek alapvetően mezőgazdasági művelés alatt állnak, de jelentős kiterjedésű természetes növényzetű részeket is magukban foglalnak. Említést érdemelnek még egyrészt a többnyire a magyar oldalra jellemző és szórványosan

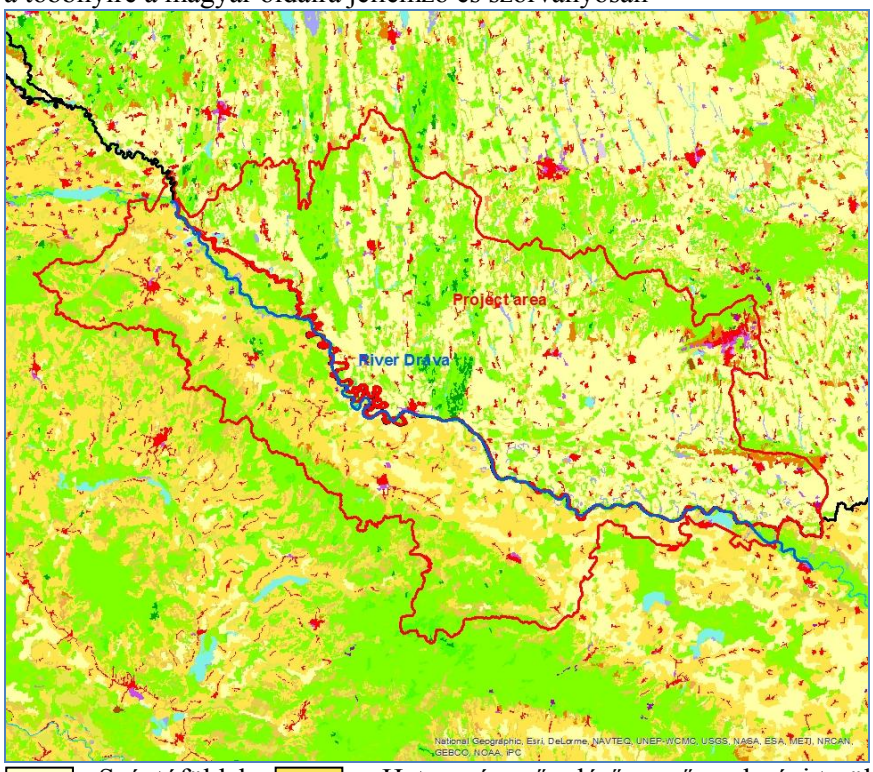

Szántóföldek | Heterogén művelésű mezőgazdasági terület | Szőlőterületek
Lombhullató erdők | Tűlevelű erdők | Vízfelületek | Belterületek

elhelyezkedő rétek-legelők, másrészt azon szőlőterületek, melyek vízgyűjtő szinten nagy kiterjedést ugyan nem jelentenek, de a projektterület délkeleti részén elterülő Villányi-hegység déli-délnyugati lejtőin levő szőlészetek mégis meghatározó szerepet töltenek be nemcsak a térség, hanem az ország bortermelésében is.

A másik legnagyobb kiterjedéssel az erdőterületek, illetve azon belül a lombhullató erdők bírnak. Különösen nagy az erdőterületek aránya a vízgyűjtő déli-délnyugati határát képző Bilo-hegység mentén lévő hegy- és dombvidéki területeken, de jelentősebb erdőállományok találhatók a Rinyák mentén, a Zselic déli lankáin, a Mecsekben, a Fekete-víz vízgyűjtőjén, valamint a horvát Dráva-medence középső területein is. A fenyves erdők természetes állományban sehol nem jellemzők, a telepített fenyvesek a Rinya vízgyűjtőjének keleti területein azonban meglehetősen elterjedtek.

Kis területi aránnyal, mégis fontosak a különböző vízfelületek, melyek leginkább a terület gazdag vízfolyás-vízhálózatához, valamint a magyar oldalon meglehetősen sok (kb. 180 db) mesterséges állóvíz felülethez köthetők.

Végül a mesterséges területek említendők még, melyek aránya meglehetősen kicsi. Ezen területek egyrészt a települések belterületeihez, másrészt a települések környezetébe települt ipari, kereskedelmi övezetekhez kapcsolódnak.

A vizsgált területen kiemelt szerepet játszik a mezőgazdaság. Ezt támasztja alá, egyrészt hogy mind a foglalkoztatás, mind a jövedelemtermelő képesség tekintetében a megyei adatok jóval az országos átlagok felett vannak, másrészt hogy a mezőgazdaság gazdasági részesedése is minden megyében legalább kétszerese az országos átlagnak, a teljes területen pedig körülbelül háromszorosa az Európai Unió átlagának.

Minderre kiváló lehetőséget nyújtanak azok a jó minőségű talajok és termőföldek, melyek a Dráva környezetében mindkét oldalon megtalálhatók.

A művelés szerkezete ugyanakkor a két országban jelentős eltérést mutat. Míg Magyarországon többnyire a nagyobb kiterjedésű földek jellemzők, melyeket nagyobb gazdaságok művelnek, addig Horvátországban a kisebb területű földek az elterjedtebbek, melyeket általában családi tulajdonban lévő mezőgazdasági vállalkozások hasznosítanak. Ez utóbbi esetében, a mezőgazdasági szektornak számos nehézségekkel kell megküzdenie, melynek okai többek között éppen az előbb említett kisméretű mezőgazdasági üzemek nagy számában keresendők, de további problémát jelent a földterületek bizonytalan tulajdonosi helyzete, az állami

területek pontosan nem meghatározott kezelése, az urbanizáció következtében a mezőgazdasági területek kiterjedésének csökkenése, valamint a nem művelt és elhagyott területek jelentős hányada.
Bár a művelés struktúrája eltérő, a növénytermesztést mindkét oldalon az olyan, a természeti adottságokra jellemző szántóföldi növények termesztése teszi ki, mint a búza, a kukorica, a napraforgó és a repce.
Bár az állatlétszám az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent, a növénytermesztés mellett még mindig elterjedt az állattenyésztés is, melyet leginkább a szárnyas-, a vágósertés- és a szarvasmarha-tartás jellemez.
Jelentős értéket képvisel még a szőlőtermesztés és borkészítés, ami gyakran kapcsolódik a különböző idegenforgalmi és vendéglátó ipari tevékenységekhez, térségi szinten komoly bevételi lehetőséget nyújtva az érintett területeknek. A magyar oldalon a Villányi borvidék a legismertebb, de mindkét országban több más helyen is folytatnak minőségi bortermelést.
A vízkészlet-gazdálkodás módszertani kérdései
A vízgazdálkodásra alapvetően az jellemző, hogy a társadalom víz iránti szükségleteinek biztosítását mindig az adott kor gazdasági, társadalmi stb. igényeihez, elvárásaihoz igazodva igyekszik megoldani. Az elmúlt évtizedekben ez alapvetően a funkcionális szempontok elsőbbrendűségét jelentette (pl. vízkárelhárítás érdekében tett mederkialakítások, mederrendezések, folyószabályozások stb.). Ennek következtében jelenleg számos olyan, eredetileg természetes meder/mederszakasz van, amelyek az emberi tevékenység által okozott fizikai változások eredményeként jellegükben lényegesen megváltoztak, illetve olyanok, melyek teljes egészében mesterséges kialakításúak. Mindemellett a növekvő vízigények illetve vízhasználatok és az éghajlat változásából származtatható tendenciák a rendelkezésre álló természetes vízkészletek folyamatosan csökkenését és sok esetben minőségük romlását eredményezik. Ezért az életünk nélkülözhetetlen feltételét jelentő víz/vizek minőségének és mennyiségének megóvása érdekében a vízkészletek használatának újragondolását a körülmények változásához való igazítását a lehetőségek és módszerek számbavételét kell napirendre tűzni.
Európai kitekintés, a témához kapcsolódó uniós dokumentumok és programok.
A Víz Keretirányelv
A Keretirányelv gyökeres szemléletváltozást jelent a jelen kor vízgazdálkodása számára. Számos szabályozási (jogi, intézményi, szervezeti) és műszaki (technikai) intézkedés végrehajtását igényli a vízgyűjtőkön belül, melyek alkalmazása, értékelése, a prioritások megállapítása rendkívül összetett feladat. Szükségessége azonban nem vitatott, hiszen ahogy a VKI alapgondolata is kifejezi, a víz nem szokásos kereskedelmi termék, hanem örökség, amit ennek megfelelően óvni, védeni, készleteivel körültekintően bánni, azokat hosszú távon megőrizni kell.
Fontos szempont, hogy egy olyan vízgyűjtőn, amelyen a vizek használatának országhatárokon átterjedő hatásai lehetnek, a környezeti célkitűzések elérésének követelményeit és az intézkedéseket a vízgyűjtő egészén kell koordinálni. A Víz Keretirányelv sikere az egész Európai Unió és a tagállamok, illetve a vízgyűjtőkön osztozó országok együttműködésén, valamint a helyi szinten folyó szoros és összehangolt tevékenységeken, továbbá a társadalom bevonásán múlik.
A Víz Keretirányelv céljainak elérése, vagyis a felszíni vizek jó ökológiai és kémiai állapotának, illetve a felszín alatti vizek jó mennyiségi és kémiai állapotának elérése és fenntartása érdekében a 2009. év végéig ún. vízgyűjtő-gazdálkodási terveket (továbbiakban VGT) kellett készíteni. Ezen tervek tartalmazzák az összes víztestekről rendelkezésre álló információt, az állapotértékelések eredményét, a víztesteken és vízgyűjtőiken felmerült problémákat és azok kiváltó okait, a környezeti célkitűzéseket, az azok eléréséhez szükséges intézkedéseket, valamint az intézkedések végrehajtását megalapozó s támogató pénzügyi támogatások és ösztönzők lehetőségét. Fontos, hogy a vízgyűjtő-gazdálkodási terv nem kiviteli vagy ágazati terv, hanem a vizek jó állapotát célként kitűző, és az ehhez szükséges intézkedések programjának eszközével e környezeti célkitűzések elérését megalapozó stratégiai terv. Célja (többek között) az optimális intézkedések átfogó (műszaki, szabályozási és gazdasági-társadalmi szempontú) ismertetése, amely meghatározza az intézményi feladatokat, és amely alapján folytathatók, illetve elindíthatók a megvalósítást szolgáló programok.
A VKI értelmében a cél az európai vizek jó állapotának elérése 2015-ig. Ez a célkitűzés magában foglalja mind minőségi, mind mennyiségi szempontokat. Jelenleg azonban nincs a tagállamokban egységesen alkalmazott definíció és módszertan a vízkészletek mennyiségi meghatározására és ezen belül a jó ökológiai állapothoz tartozó vízkészlet jellemzésére. A tagállamok által készített tervekből kitűnik, hogy a felszíni víz mérlege alapján történő mennyiségi vízgazdálkodás típusú tevékenység csak néhány vízgyűjtőn történik. Ennek egyik alapvető oka a vonatkozó adatok hiánya vagy nem megfelelő eszközök alkalmazása. Jelenleg a legtöbb adat olyan éves és országos szintű statisztikákon alapul, melyek átlagokat szolgáltatnak, amik nem tükrözik vízgyűjtő szinten a helyzetet.
A vízgyűjtők szintjén gyenge a vízmérlegek és a megfelelő vízelosztás alkalmazása. Sok esetben a vízgyűjtő-gazdálkodók nincsenek teljesen tisztában azzal, mennyi víz áramlik be és ki egy vízgyűjtő területen. Azt sem tudják, hogy az éghajlatváltozás hatására hogyan fognak a csapadékviszonyok módosulni, vagy a területhasználat milyen hatással lesz a talajvízháztartásra, ezáltal a vízhez való hozzáférhetőségre. Ennek

következtében a víz elosztásáért felelős szervezetek nem képesek a vízkészletet hatékonyan, vagy igazságosan elosztani a vízhasználók – beleértve a természet alapvető szükségleteit reprezentáló ökológiai vízigényt – között. Ez vízmennyiségi és vízminőségi probléma, mivel a víz jó állapota nem érhető el megfelelő vízelosztás nélkül.
A vízkivétel vagy vízhasználat engedélyezésére vonatkozóan általában minden tagállamban létezik valamilyen hivatalos eljárás, ezek azonban jelentős mértékben eltérnek egymástól, és a jogsértő vízkivétel esetei Európa egyes részeiben továbbra is nagy kihívást jelentenek.
Számos tagállam vízelosztási politikájában bevett gyakorlat a vízhasználat korlátozása vízhiány vagy aszály idején. Egyes tagállamokban a korlátozásokat a vízhasználók hierarchiája alapján határozzák meg; e hierarchiában a környezet olykor külön ágazatként szerepel. A vízkivételre vonatkozó szabályok néha szigorúbbak a krónikus vízhiányban szenvedő területeken.
A földhasználatnak a vízkészletek sérülékenységének csökkentését szolgáló kiigazítása tagállami szinten nem gyakori jelenség, és az integrált föld- és vízhasználat-tervezés helyett a rendkívül széttagolt támogatási projektek és műszaki intézkedések kerülnek előtérbe.
Rendszerint jellemző, hogy nem alkalmazzák a víztakarékossági intézkedésekben rejlő valamennyi lehetőséget, vagyis nem veszik figyelembe a vízkészlet-gazdálkodás fontossági sorrendjét. Noha az öntözéses földművelés területén jelentős víztakarékossági eredményeket sikerült elérni, nem egyértelmű, hogy a szántóföldi víztakarékosság hogyan válik a gyakorlatban a mezőgazdasági birtok vagy a vízgyűjtő terület szintjén megvalósuló víztakarékossággá. Egyes esetekben a korszerűsítés eredménye az intenzívebb földművelés vagy a művelt terület kiterjesztése lett, nem pedig a vízhasználat mérséklése.
A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek értékelése azt mutatja, hogy a tervek készítésekor nem vettek kellően figyelembe más fejlesztési vagy társadalmi-gazdasági terveket, például a földhasználat vonatkozásában. Az elégtelen koordináció és az alátámasztó pénzügyi tervek hiánya általánosságban veszélyezteti a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek és különösen a Víz Keretirányelv szempontjából releváns intézkedések (így például a vízhasználat hatékonyságát célzó intézkedések) végrehajtását.
A megvizsgált, nemzetközi vonatkozású vízgyűjtő-gazdálkodási tervek mindössze 5%-a tartalmaz az adott nemzetközi vízgyűjtő kerület egészére kiterjedő koordinált intézkedéseket a vízhiány és az aszály kezelésére.
A vízhiány és az aszályok kérdésével foglalkozó szakpolitika fő célja az, hogy valamennyi európai vízgyűjtő területen helyreállítsa vagy fenntartsa a vízháztartás egyensúlyát figyelembe véve a vízi ökoszisztémák vízigényét.
A Víz Keretirányelv 9. cikkének megfelelő végrehajtása létfontosságú a vízhiány és az aszályok jelentette probléma orvoslásában. A jelenlegi gazdasági eszközök hatályának kibővítése szükséges ahhoz, hogy ezek az eszközök ösztönözzék a fenntartható vízkivételt és vízhasználatot: ahol nincs vízdíj, ott be kell vezetni; ösztönözni kell a vízdíjalapú fogyasztást; ki kell terjeszteni a vízkivételi díjak és adók szerepét azért, hogy döntéseik meghozatalakor a vízhasználók figyelembe vegyék a környezetvédelmi és a vízkészlettel összefüggő költségeket.
Összefoglalva az Európai Bizottság megállapításait:
A vízhiány és az aszály kérdését vizsgáló szakpolitika átfogó célját, nevezetesen a vízhiány és az aszályok terén tapasztalható tendenciák megfordítását nem sikerült elérni, még ha történt is némi előrelépés a 2007-es bizottsági közleményben felsorolt hét szakpolitikai eszköz végrehajtása terén.
A vízhiány és az aszályok jelentette problémát kezelő szakpolitikát a tagállamok bizonyos mértékig autonóm politikaként értelmezték. A Víz Keretirányelv végrehajtását illetően nagyobb hangsúlyt kell helyezni a mennyiségi szempontokra. Erről gondoskodni kell a Víz Keretirányelv soron következő végrehajtási ciklusaiban, valamint a vízmennyiséggel kapcsolatos kérdéseket fokozottabb mértékben be kell építeni az ágazati politikákba.
A tagállami intézkedések többsége elsősorban a terhelésekre, az állapotra és a hatásokra összpontosul, és csupán néhány intézkedés irányul az alapvető kiváltó tényezők kezelésére.
Az „Európai vízkincs megőrzésére vonatkozó terv” című bizottsági közlemény mérlegeli a feltárt szakpolitikai hiányosságokat és a kezelésükre kínálkozó konkrét lehetőségeket azért, hogy a vízmennyiséggel kapcsolatos kérdéseket jobban illeszkedjenek az átfogó szakpolitikai keretbe.
A vízkészlet-gazdálkodás módszertani kérdéseit illetően jelentős eltérések mutatkoznak a két ország gyakorlatát illetően. A legfontosabb eltérés a hidrológiai megközelítésben van; a készletekkel való gazdálkodás további elemei már erre épülnek. Ugyanakkor közös készletekről csak akkor beszélhetünk, ha ez alatt ugyanazt a fizikai tartalmat értjük. A határmenti folyók, így a Dráva esetében a vízkészlet-gazdálkodásban használt folyamatok és az alkalmazott módszerek összehangolása rendkívül fontos.
A vízkészletekkel való gazdálkodásnak sok évtizedes hagyományai vannak Magyarországon, azonban a természeti adottságok jelentős eltérései miatt ez az ország különböző területein más-más hangsúlyt és gyakorlati megoldásokat alakított ki. A vízgazdálkodási szempontból kritikusabb alföldi területeken a vízátvezetések és a

művi megoldásokkal történő vízszolgáltatások jelentették a hatékony megoldást, míg a Dél-Dunántúl területére is jellemző dombvidéki területeken a természetes vízfolyásokból történő egyedi vízkivételek terjedtek el. Utóbbi esetben a vízelosztás szabályozásának eleve korlátai vannak a vízfolyások természetes vízkészletének hossz-szelvény menti és időbeli változékonysága miatt. A kiegyenlített és szabályozott vízkivétel lehetőségét tározással lehet növelni. A dombvidéki tározás lehetőségei a domborzati adottságok a Dráva vízgyűjtőjén is megvannak, azonban a tényleges kihasználása ezen adottságoknak az idők során más irányba fejlődtek. Már a 19. század végén jelentős hangsúlyt kapott a halastó rendszerek kiépítése, ami napjainkra szinte valamennyi vízgyűjtőn általánossá válva, a vízkészletek jelentős, helyenként teljes mennyiségét lekötötte. Bár a Dráva mentén számottevő sík terület található, ahol a dombvidéki vízkészlet szabályozott levezetése potenciális öntözési használatot eredményezhetett volna, azonban a halászati hasznosítás népszerűsége miatt – és emellett a vízhiányra kevésbé érzékeny szántóföldi kultúrák túlsúlya miatt – sem a rendelkezésre álló vízkészlet, sem a síkvidéki igények nem támasztották alá a szolgáltató tározók építését, fejlesztését. 1960-1980 között ugyan épültek jelentős kapacitású tározók a vízgyűjtőn, azonban a gazdasági érdekek ezeknél is a halászati hasznosítást és halastóvá minősítést eredményezték (pl. Marcali-, Buzsáki-.Hársasberki-, Csertői halastavak).

A dombvidéki területek vizeit összegyűjtő Fekete-víz és Babócsai-Rinya rendszerében az elmúlt 150 évben összesen 74 db 2141 ha felületű és 28,4 millió m3 térfogatú halastó épült. Ezek jelentősebb része völgyzárógátas, kevesebb a fél völgyre települt és van néhány körtöltéses. A vízfolyásokból, néhány esetben a tavakból kivételre engedélyezett öntözővíz összesen 2356 ha területen 2,4 millió m3/év vízhasználatot jelent. A Drávából kivett öntözővíz sem számottevő, különösen, ha a folyó szabad vízkészletéhez viszonyítjuk. Ivóvíz céljára egyáltalán nincs, ipari célra sincs említésre méltó felszíni víz használat a területen. Ennek egyik alapvető oka az, hogy a felszín alatti víz szinte mindenütt az igényeknek megfelelő mennyiségben és helyen rendelkezésre áll, míg a felszíni víz csak a vízfolyások mentén és csak korlátozott mértékben van jelen. Mivel a Dráva menti síkvidéki területen a felszíni víz a vízgyűjtő felső részén lévő tavas vízhasználatok és a túlzott mértékű lecsapolások miatt kevésbé áll rendelkezésre, elterjedt a kertészeti célú talajvíz felhasználás (nagyrészt illegális módon).

Mivel a természetes vízkészletek és a vízhasználatok mérlege nem volt kellőképpen karbantartva, egyes vízgyűjtőkön a vízkivételek mértéke meghaladta a szabad vízkészletet, illetve azt az ökológiai vízigény, vagyis a mederben hagyandó vízkészlet rovására tették. Vízhiányos időszakokban ez helyenként az alvízi vízhasználók lehetőségeit korlátozta. Különösen a soros rendszerben működő, völgyzárógátas tavak esetében jelent ez konfliktus helyzetet, ahol a tó vízkészletének tényleges fogyasztása (párolgási, szivárgási veszteség pótlása) nem, vagy csak nagyon körülményes módon ellenőrizhető. Fokozza a helyzet bonyolultságát, hogy a vízkészlet és vízhasználat definíciója valószínűségi elemeket is tartalmaz, vagyis a mértékadó időszak (augusztus) 20%-ában a vízhiányt tűrni köteles a vízhasználó. Ugyanakkor a soros vízhasználatok előnyhöz is juthatnak, amennyiben egyezségre tudnak jutni a fentebb elengedett vizek újrahasznosítására.

2013-ban elkészült az ország új vízügyi stratégiája (Vidékfejlesztési Minisztérium, 2013), ami a vízvisszatartásnak, a tározásnak és az öntözéses gazdálkodás fejlesztésének kiemelt fontosságot tulajdonít. A vízvisszatartás nem a megszokott vízkivétellel járó vízhasználatot jelent, hanem ellenkezőleg, a vízben időszakosan gazdagabb területeken a mezőgazdasági művelés alkalmazkodását és a területhasználat megváltoztatását a természeti adottságokhoz igazodva. A tározás fejlesztése a már kimerült vízkészletek pótlását hivatott megteremteni a vízbő időszakokban még rendelkezésre álló vizek átmeneti visszatartásával. A tározás akkor költségtakarékos, ha figyelembe veszi a domborzati adottságokat, ami elhelyezkedés és méret szempontjából kötöttséget jelent. Az optimális tározási helyeket korábbi tanulmányokban (DDVIZIG, 1996, 2003) már meghatározták. Az öntözés fejlesztésére a terület centrumában elhelyezkedő ormánsági területen készültek részletes tanulmányok (Ős-Dráva Program).

A takarékos vízhasználatra való ösztönzésnek vannak hagyományai Magyarországon, azonban ennek súlya időnként változott a gazdaságpolitikai megfontolások függvényében. Már a múlt század közepén alkalmaztak adó jellegű díj kivetést a vízhasználatokra, majd ennek korszerűbb változatát vízkészlet járulék néven tette kötelezővé a vízügyi törvény. A díj mértéke és a fizetés alóli mentesség azóta is rendszeresen változott, jelenleg a mezőgazdasági célú vízhasználatok teljes díjmentességet élveznek. Egyébként a jogszabály szerint a díj mértéke általában a vízkészlet kihasználtsága és a felhasználás módjának függvényében differenciált. Az ellenőrizhető mérés vagy konkrét műszaki becslés hiánya növeli a díj mértékét. Figyelembe véve a Víz Keretirányelv előírásait és az Európai Bizottság jelentéseiben megfogalmazott elvárásokat, miszerint a vízhasználóknak meg kell fizetnie a vízkészletek fenntarthatóságának árát, a mentességek vonatkozásában valószínűleg változtatni kell a rendszeren.

Magyarországon a természetes vizek az állam tulajdonában vannak, használatukhoz a vízügyi hatóság által kiadott vízjogi engedély szükséges. A törvény értelmében engedély csak a szabad – még le nem kötött - vízkészlet terhére adható. Lekötött vízkészletnek minősül az ökológiai vízigény, amit a mederben kell hagyni. Ennek mértéke tudományos alapon még nem bizonyított, azonban irányadóként a jogszabály meghatározza azt,

a természetes vízkészlethez viszonyítva. A természetes vízkészlet mennyiségének meghatározása persze egy külön probléma, különösen adathiányos területeken. Az elmúlt évtizedekben kialakult a természetes vízkészlet meghatározásának becslési módszere, amit a vízügyi hatóság is elfogadott, bár sem műszaki sem jogszabályi előírásként nem jelent meg. Ennek, és a tervezések során figyelembe veendő mederben hagyandó vízkészletnek jogi definiálására néhány évvel ezelőtt került sor. Ezt követően 2009-ben a vízgyűjtő-gazdálkodási terv (VGT) készítése során is készült egy módszertani háttértanulmány a természetes vízkészlet és az ún. ökológiai vízigény meghatározására, azonban ennek alkalmazására jogszabályi kötelezettség nem született.
A vízkészlet-gazdálkodás következetes végrehajtását nagyban hátráltatta az intézményrendszer sokszori átalakítása, a hatáskörök változása. Az intézményrendszer változásával, a hatáskörök szétválasztásával elvált egymástól az engedélyezés és a műszaki háttér információ, majd a megfelelő informatikai fejlesztés hiányában a rendszeres és átfogó vízmérleg készítés is a háttérbe szorult.
A vizsgált horvát területek vonatkozásában a magyartól jelentősen eltérő vízgazdálkodási viszonyok találhatók. Ennek több magyarázata is van, azon kívül, hogy természetesen az egyes országok igazgatási rendjétől nem várható az egységes megközelítés. Annak ellenére, hogy mindkét oldalon a Dráva vízgyűjtőjéről van szó, a nem elhanyagolható hasonlóságok mellett, érdemi eltérések is vannak a természeti és a gazdasági viszonyokban is, ami természetszerűleg kihat a vízkészletek hasznosíthatóságára és tényleges igénybevételére.
A vízkészlet-gazdálkodás módszertani megközelítését alapvetően befolyásolja a természetes vízkészlet nagysága, a kialakult vízhasználati szokások, illetve igények és a mérleg két oldalának arányai. Mivel a Dráva jobb parti vízgyűjtőjének csapadék- és lefolyási viszonyai kedvezőbbek a bal partinál, azaz bővebb vízkészlettel rendelkezik, ugyanakkor a vízkivételi igény lényegesen elmaradt a magyar oldalitól, olyan pozitív vízmérleg alakult ki, ami nem tette szükségessé a részletes szabályozást. A horvát oldali projektterület tekintetében a felszíni vízhasználatot gyakorlatilag néhány halastó és öntözés reprezentálja, amelyek vízigénye messze elmarad a rendelkezésre álló vízkészlettől. Természetesen itt is előfordulhatnak vízhiányos időszakok, extrém időjárási viszonyok, illetve évek esetén, azonban ezt a helyzetet eddig általában a tűrhető kockázat mértékén belülinek könyvelték el a gazdálkodók. A magyar oldalon is csak elvétve okozott konfliktust az ilyen esemény a több száz vízhasználat ellenére. Az éghajlatváltozással kapcsolatos félelmek sem tekinthetők a projekt területén mértékadónak, hiszen az eddig napvilágot látott vizsgálati eredmények szerint ebben a térségben nem várhatók jelentős változások a vízkészletek mennyiségében, legfeljebb az évszakok közötti eloszlás módosulhat kisebb mértékben. Ennek kezelésére pedig léteznek eddig is alkalmazott beavatkozási lehetőségek (pl. a tározás).
A térség meghatározó vízkészletét képviselő Dráva esetében is olyan jelentős a természetes vízkészlet, hogy a hosszú távú vízgazdálkodási, illetve az abban domináló mezőgazdasági fejlesztések vízigénye is szinte elhanyagolható.
Eltérően kezelik a hosszú távú öntözési tervek támasztotta vízigény kielégítésével kapcsolatos eljárást az egyedi vízkivételektől. Utóbbi esetben a tervezőnek vizsgálnia kell az adott helyen rendelkezésre álló vízkészletet, figyelembe kell vennie annak mederben hagyandó részét – ami szigorúbb a magyar oldali előírásoknál –, a más célra már lekötött vízkészletet és az így meghatározott szabad vízkészlet igénybevételére kérhet engedélyt. Az elvi alapok tekintetében ez nagyon hasonló a magyar módszertanhoz, lényeges eltérést jelent viszont, hogy a mérleget minden időszakra érvényesen kell képeznie. Ez azt jelenti, hogy az ökológiai feltételeket nemcsak a magyar oldalon kritikusnak tekintett augusztusi 80%-os tartósságú mértékadó közép vízhozamra, hanem bármely időszak mederbeli állapotára kell teljesíteni, vagyis a kisvízi állapot esetére is.
A mederben hagyandó vízhozam a mindenkori vízhozam 90%-a, ami rendkívül lekorlátozza a vízkivételi lehetőségeket, de egyúttal igen kedvező a víztestek jó ökológiai állapotának fenntartása szempontjából.
Vízfolyások hidrológiai vizsgálata
A területen egy rövid száraz határt kivéve a Dráva választja el a kétoldali vízgyűjtőket, így a vízfolyások vízjárását elég elméleti szinten összehasonlítani, a gyakorlatban vízkészleteik egymástól függetlenül kezelhetők. Ennek megítélésénél lényeges szempont volt az is, hogy a Dráva folyó vízkészletét a projektterületen betorkoló vízfolyások érdemben nem befolyásolják. Összehasonlításuk legfontosabb megállapítása az, hogy a vízjárásuk az évszakok tekintetében lényeges eltérést mutat. Mikor a vízfolyások mértékadó kisvízi állapotban vannak, és az öntözés mértékadó vízkivétele jelentkezik, a Dráva éppen a jelentősebb árhullámokat vezeti le az Alpok magasabb régióinak hóolvadásának tulajdoníthatóan. A 4.1.2.1. ábrán a Vocinke, mint jobb parti vízfolyás és a Dráva havi közép-vízhozamainak éves jelleggörbéje látható, mely jól illusztrálja a Dráva és mellékvízfolyásai eltérő vízjárását.
Míg a mellékvízfolyások vízhozama július-augusztus hónapokban jár a minimum környékén, ugyanez a Drávánál január-február hónapokban jelentkezik, vagyis öntözési idényen kívül.

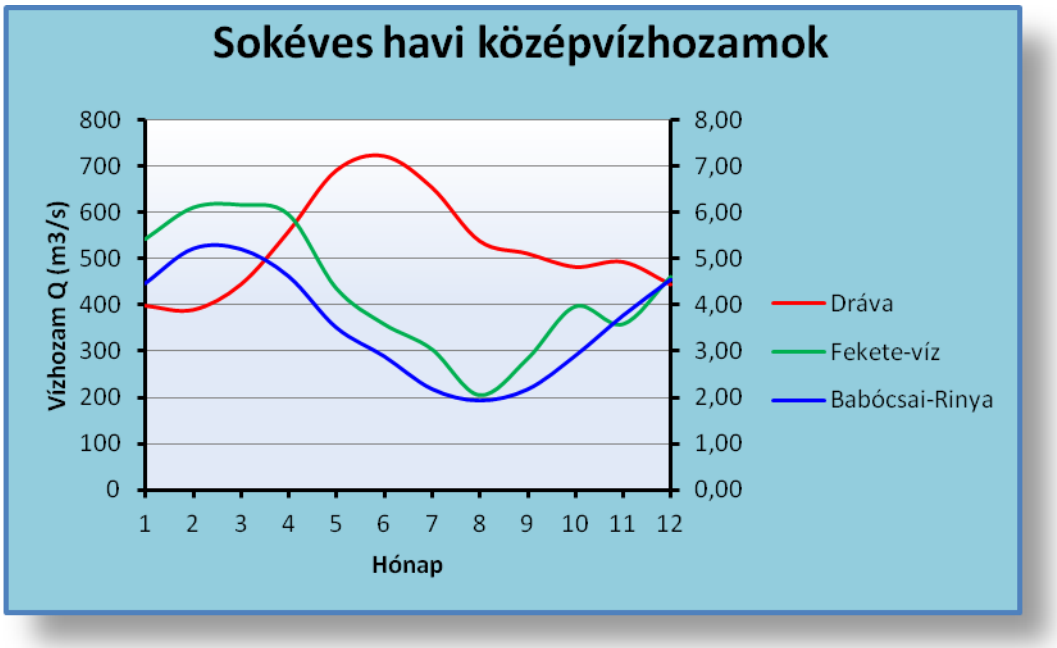

Nyilvánvaló, hogy a július-augusztus időszak az öntözési idény csúcsát jelenti, miközben a vízfolyásokban a vízhozam minimumot észlelhetjük. Ennek a kis közép-vízhozam értéknek is a jelentősebb részét a nyári zivataros időszakok árhullámai képezik, a kisebb csapadékok csak csekély felszíni lefolyást eredményeznek. Mivel az árhullámok általában heves lefutásúak, egy-két nap alatt visszaáll a kisvizes állapot. Ilyen adottságok mellett a vízfolyások többségénél a mederben nem áll rendelkezésre számottevő vízkészlet, arról nem is beszélve, hogy ennek is a nagyobb részét a mederben hagyandó víz jelenti (amit magyar oldalon ökológiai vízigénynek, horvát oldalon biológiai minimumnak hívnak). Megállapítható tehát, hogy jelentősebb felszíni vízhasználat közvetlen mederbeli vízkivétellel csak korlátozottan és csak a nagyobb vízgyűjtővel rendelkező (min. 200-300 km2) vízfolyásokból tervezhető.

Az horvát oldali öntözési terv /Nacionalnom projektu navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj (NAPNAV; Sveuciliste u Zagrebu, 2005).részletesen foglalkozik a hegyvidéki tározók szerepével és megvalósítási lehetőségeivel. Jelentős számban (12 db) vannak olyan 1985-2000 között épült már létező tározók – zömmel árvízcsúcs-csökkentési céllal - amelyeknek bővítését javasolják. Ebből 2 db a Lendava és 10 db a Zupanijski kanal vízgyűjtőjén található. A Vocinka és Karasica vízgyűjtőn 13 db, a Vucica Virovitičko-Podravska megyei területén 4 db tározót terveztek a síkvidéki területek öntözési lehetőségeinek bővítésére.

A horvát fejlesztési tervek három fajta vízkészletet vettek figyelembe, a Dráva folyót, a meglévő és építendő hegyvidéki tározókat és a felszín alatti vizeket. Meghatározták a vízkészletek igénybe vehető maximumát és az ehhez tartozó öntözővíz mennyiségét, amiből következett az öntözhető területek maximális mértéke. A műszaki tanulmányok a gazdaságosan öntözhető teljes területre készültek, de konkrét beruházási programot a 2020-ig reálisan megvalósítható részre adtak. Azokon a területeken, ahol mindhárom vízkészlet típus alkalmazható volt, a részletes tervek gazdaságossági vizsgálat elvégzését javasolták az egyes alternatívákra kidolgozása során.

A program szerint megépített főművek a megyék kezelésébe kerülnek, amit aztán nekik kell koncesszió útján fenntartatni. Ennek fedezetére a vízhasználók adó módjára beszedett díjat kötelesek fizetni. A program megvalósítása és működtetése időszakában is a vízgazdálkodási feladatok ellátását a Hrvatske Vode (Horvát Vizek) segíti.

A NAPNAV szerint Horvátország kb. 1 millió ha művelt területéből 6,5% vagyis 65000 ha öntözésének megvalósítása reális 2020-ig.

A Dráva bal parti (magyar oldal) mellékágainak torkolati szelvényének vízkészlet-gazdálkodási helyzetéről – ami az augusztusi vízkivételi lehetőségekre vonatkozik – az alábbi táblázat ad tájékoztatást. Meg kell azonban jegyezni, hogy a projektterület szempontjából mértékadó torkolati szelvényhez képest a vízgyűjtő felső területein a mellékágakban általában más a helyzet, vagyis a legtöbb helyen a teljes szabad vízkészlet ki lett merítve, sőt helyenként már az ökológiai vízkészlet jelentős része is hiányzik a mederből. Ezen problémának a megoldása komoly jogi problémákat is jelez.

Vízfolyás	**Vízgyűjtő**	**KÖQ**	**$KÖQ_{80\%}$**	**Q_{szabad}**
	km^2	**m^3/s**		
Zsdála	63,2	0,149	0,014	0,007

Dombó-csatorna	311,0	1,583	0,286	0,058
Babócsai-Rinya	874,4	3.572	1,059	0,147
Barcs-Komlósdi-Rinya	156,2	0,546	0,073	0,026
Zimóna-patak	56,4	0,182	0,002	0,001
Rigócz-patak	54,3	0,170	0,002	0,001
Darányi-árok (Korcsina-átmetszés)	38,2	0,111	0,001	0
Korcsina-csatorna	130,4	0,338	0,005	0,001
Kápolnai-Gürü-csatorna	84,9	0,186	0,002	0,001
Fekete-víz	1782,6	5,766	2,526	0,612
Egerszegi-csatorna	80,0	0,148	0,002	0
Gordisai-csatorna	26,2	0,042	0,001	0,067
Lanka-csatorna	123,0	0,202	0,003	0,014
Tapolca-patak	71,9	0,114	0,001	0

A Dráva bal parti mellékágainak jellemző vízhozam adatai

A táblázatban kék színnel jelölt vízfolyások esetében a siklósi tisztított szennyvíz illetve a harkányi fürdő elfolyó vize miatt a természetes vízhozamot jóval meghaladó kisvízi állapot alakult ki.

A táblázat utolsó oszlopában a Dráva bal parti mellékágain még kivehető szabad vízkészletet láthatjuk vízfolyásonként. Számottevő vízkészlet csak a Fekete-víz és a Babócsai-Rinya esetében van, kisebb jelentőségű vízkivételre alkalmas még a Dombó-csatorna és Barcs-Komlósdi-Rinya.

A Dráva vízkészletének számbavételénél a legmegbízhatóbb alapadat az éves és havi közép-vízhozamok adatsora. A statisztikai feldolgozás során eltérőek a metodikák a két országban, de mivel az alapadatok ellenőrzötten megegyezőek, illetve hibahatáron belül térnek csak el, érdemben azonos következtetéseket eredményeznek.

A folyó kb. 170 km közös szakasza mentén változnak ugyan a jellemző vízhozamok, ennek azonban a cél szempontjából nincs igazán jelentősége, mivel ez a változás az éves közép-vízhozamnak mindössze 8-9%-a, és nem befolyásolja a hossz-menti vízkivételi lehetőségeket.

Elegendő a közös szakasz alsó mért szelvényét vizsgálni, ami magyar oldalon a drávaszabolcsi, horvát oldalon a Donji Mihojlac-i vízmérce. Az alsó szelvény kiválasztása azzal az előnnyel is jár, hogy itt már kevésbé érződik az erőművek okozta vízszintingadozás.

Forrás: DDVIZIG

Mérőszelvény	**fkm**	**KÖQ**	**$KQ_{júl}$**	**$KQ_{júl,min}$**	**$Q_{aug80\%}$**
		m^3/s			
Őrtilos	236	460			336
Botovo	227	456			
Drávaszabolcs	78	504			385
Donji Mihojlac	80	497	400	227	

Az öntöző rendszerek tervezett teljes kiépítése esetén az összesített maximális vízkivételi kapacitás horvát oldalon 7 m3/s.

A vizsgálatban figyelembe vett jellemző vízhozamok: a júliusi kis vízhozamok átlaga KQjúl = 400 m3/s és minimuma KQjúl,min = 227 m3/s. Azért választották a július hónapot, mert akkor a legvalószínűbb a maximális vízkivételi kapacitás igénybevétele. Magyar viszonylatban az augusztust tartják kritikusabbnak, mert akkor ugyan kisebb a vízigény, de kisebb a mederbeli vízhozam is. Az előzőeknek megfelelő augusztusi kisvizek: KQaug = 345 m3/s és KQaug,min = 210 m3/s. Összehasonlításképpen: a magyar oldalon mértékadó augusztusi 80%-os tartósságú középvízhozam értéke KÖQaug,80% = 385 m3/s. Júliusban a maximális vízkivétel és az kisvízhozam átlagának aránya 1,75%, míg a kisvízhozam minimumához viszonyítva 3,1%. Ha a horvát oldali tervezett vízkivételhez hozzáadjuk a magyar oldali Ős-Dráva program maximális vízigényét (12 m3/s), 19 m3/s értéket kapunk. Ennek figyelembe vételével a Dráva vízkészletének várható igénybevétele az előző arányszámokkal kifejezve: 4,75% illetve 8,4%. Ez az igénybevételi mérték a szigorúbb horvát előírások szerint sem sérti a mederben hagyandó biológiai minimum mennyiségét.

Ha a magyar oldali kritériumok szerint vizsgáljuk, az igénybevétel mértéke 4,9 %-os. A valóságban ilyen mértékű igénybevétlnek csekély a valószínűsége, mert a tényleges vízigény lényegesen kisebb, mint a szivattyútelepek maximális kapacitása.
Megállapítható volt, hogy mindkét oldalon a mezőgazdasági és az ökológiai célú vízhasználatokat részesítik előnyben, és nem számolnak komolyabb ipari vagy kommunális vízhasználattal. A tervezett öntözési és halászati vízigények egymás sérelme nélkül kielégíthetők. Fontosnak tartjuk azonban a vízkészlet-gazdálkodás terén fokozottabb együttműködés kialakítását, az igazgatási szabályok és szakmai módszerek kölcsönös megismerését, azok közös fejlesztését.

ÖNTÖZÉS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK A DRÁVA MAGYARORSZÁGI VÍZGYŰJTŐJÉN (ÖSSZEFOGLALÁS)

Megállapítható, hogy bár a vízgyűjtő vízkészletének túlnyomó többségét a Dráva adja, a vízhasznosítási igények nagyobb részt a vízgyűjtő belső területén jelentkeztek. A Drávából (szinte kizárólag szántó öntözésre) kivett víz engedélyezett éves mennyisége nem haladta meg az 1 millió m3-t, a tényleges pedig a 400000 m3-t sem, ami a terület engedélyezett vízkivételeinek mindössze 2,4%-a, a tényleges vízkivételnek pedig 3,6 %-a. A vízkészletek és a vízigények e kedvezőtlen elhelyezkedése miatt a kisvízfolyásokon lekötött vízkészlet gyakorlatilag a teljes mértékadó vízkészletet kimerítette, ami miatt új, jelentősebb vízhasználatokra már csak a Dráva mellett van lehetőség, a vízgyűjtő egyéb részein csak tározással biztosítható jelentősebb vízkészlet.
. Az eddigi ismeretek szerint a Dráva régió fejlődése alapvetően az öntözés-fejlesztésre, a vízvisszatartásra és tározásra, illetve a természetvédelemre és turizmusra (elsősorban ökoturizmusra) alapozva történhet, melyekre vonatkozóan egyrészt készültek már, másrészt folyamatban vannak olyan munkák, amelyek mindezt alátámasztják (Ős-Dráva program).